

האיחוד

עלון לשבת קודש

בס"ד

לע"נ יוסף בן אליה וחממה ז"ל לבית גיאת

לע"נ משה בן זילפה ואליאס ז"ל לבית חיימי

נושא השבוע: צום י"ז בתמוז

ההפטרה: "וייד ה"י" (מכה ה')

ט"ז בתמוז תשע"ט 1282 (שנה כד')

פרשת פנחס

אחינו בית ישראל שמעו: צום הרביעי (=שבעה עשר בתמוז) יחול אי"ה ביום ראשון (דחוי) יהפוך אותו הקב"ה לששון ולשמחה במהרה בימינו אמן **תחילת הצום: 4:23** לפנות בוקר **סיום הצום: 8:09** בערב.

"עולת תמידי העשירה בהר סיני לריח ניחוח אישה לה" (כוז, ו).

מובא בגמרא מסכת מנחות (ק:) בזמן שאין בית מקדש קיים, הקורא בפרשת הקורבנות כאילו הקריב קרבן ולכן תיקנו לומר בכל יום פרשת התמיד וזהו "עולת תמיד", כיצד תהיה תמיד אף בזמן שאין בית מקדש קיים? "העשויה בהר סיני" ע"י התורה שניתנה בהר סיני.

"וביום הזכורים בהקריבכם מנחה ודשנה לה בשבועתכם" (כוז, כו)

למה נקרא שמו חג השבועות? אל תקרי שבועות בקמץ אלא שבועות בשווא כי הוא חג שנשבועו בו שתי שבועות שבועה אחת נשבע לנו הקב"ה שלא ימיר אותנו באומה אחרת, ושבועה שניה שנשבוענו אנו לקב"ה שלא נחליף לא נמיר אותו באלוהים אחרים.

"לעזר משפוחת היצרי לשלם משפוחת השלכמי" (כו, מט)

יש בפסוק רמז לדברי חז"ל (מכות י:): "בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו".

"ליצר"-רוצה אדם ללכת אחר היצר, "משפחת היצרי"-משפחות שלמות יתחברו אליו בהתנהגותו זו, אך אם רוצה להיות שלם עם קונו, "לשלם"-אזי ימצא חברים טובים שיתלוו אליו בדרך הטובה והישרה (תורת הפרשה) שבחר ללכת בה.

מעשה שהיה

אם רוצים – הכל אפשרי!

שמי שמעון, אני מטבעי אדם מלא מרץ. בגיל הבחורות ניתבתי אותו

ללימוד תורה וכך גם 10 שנים אחרי החתונה, אך שהמשפחה התרחבה והיינו

זקוקים לפרנסה, החלטתי לפתוח חנות לחומרי בנין, החנות דרשה השקעה רבה מאוד.

התייעצתי רבות לפני שפתחתי ובסוף החלטתי לקחת שותף לעסק אך יותר בצד הכספי. בסוף

נבחר המשקיע הפוטנציאלי, דודי, שהיה אדם אמיד ורציני והחליט לממן את העסק ובתמורה

לקבל רווחים מלאים. חלקו בחנות היה קטן, הוא לקח את קטע המנהל והמייצע ותו לא.

החנות התחילה לצבור רווחים, היתה זו החנות הראשונה בעיר החדרית שהיתה אמורה לחסוך

לקבלנים להתרוצץ מחוץ לעיר, החנות כיסתה את עצמה תוך שנה וחצי.

הרווחים החלו לזרום בקצב שלא מבייש נגיד ואז התחלתי להצטער ואמרתי לעצמי: שמעון,

היית יכול להרוויח פי שניים מכל מה שאתה מרוויח אם היית לוקח הלוואה, עכשיו אתה חייב

להתחלק ברווחים עם אדם שלא נוקף אצבע בחנות.

הזמנים ע"פ לוח "אור החיים" של אופק תל אביב * **שעון קיץ** * סוף זמן קיץ לשבוע הבעלי"ט 8:34-8:36

כניסת שבת: 7:27 יציאת שבת: 8:18 יציאת שבת: 9:12

הלכות ימי בין המצרים

א. ימי "בין המצרים" הם הימים שמי-ז בתמוז (מהלילה) ועד ט באב, שמתקופה זו התחילו הצרות עד ל-ט באב שאז נחרב בית המקדש, לכן נוהגים קצת דיני אבלות בימים אלו (תורת המועדים ס' ה ס"א).

ב. מנהג כשר לשבת באבלות כל יום בתקופה זו לאחר חצות יום ולבכות על חורבן בית המקדש, ויאמר את תיקון רחל (כ"ה ס' תקנ"א ס"ק רכ"ב) [בנוסף לתיקון חצות שאומרים בלילה (ס"ק רכ"א)]. אבל ב"ח אב ובתשעה באב ובכל יום שאין אומרים בו תחנון אין אומרים תיקון חצות

בצהריים (כ"ה ס' רכ"ג). [בערב תשעה באב אחר חצות יום אין אומרים תיקון חצות (אור לאור ח"ג ס' כה ס"ו)].

ג. אין לשמוע שירים מלווים בכלי נגינה, אפילו דרך הרדיו או דרך הטיפ בתקופה זו ויש להחמיר בזה גם לקטנים שהגיעו לחינוך. מ"מ שירה בפה דרך הודאה להש"ת בלי כלי נגינה מותרת, אבל בשמחה של מצוה [סיום מסכת, סעודת ברית מילה, סעודת חתן וכלה, בר מצוה (בזמנה), פדיון הבן (שבזמנו)] מותר לשמוע שירים המלווים בכלי נגינה (אבל בסעודת ברית יצחק מותר רק שירה בפה) (ש"ת יח"ד ח"ו סי' לז, תורת מועדים ס"ב).

ד. במקום הפסד מותר להמשיך שיעורי נגינה (פסקי תשובות ס' תקנ"א ס"ד) [אבל חזרות בבית אסור (פסקי תשובות ס"ד)]. ומורה נגינה שיהיה לו הפסד ממון אם יפסיק מללמד לנגן מותר לו להמשיך ללמד לנגן. קייטנה של ילדים שמשמיעים בה מוזיקה וכלי נגינה ובלעדי זה קשה לנהל את פעולותיה יש להקל להם לשמוע (חז"ע ע"מ קנז).

לכל הנ"ל הותר עד שבוע שחל בו תשעה באב וטוב להחמיר מ"ח (חז"ע ע"מ קנז).

ה. אסור לעשות ריקודים ומחולות בתקופה זו אפילו בלי כלי נגינה (ס"א) [אבל ריקודים מעורבים אסורים כל השנה (ס"א)].

ו. נוהגים להיזהר שלא לברך "שהחיינו" על פרי חדש או בגד חדש בימי בין המצרים (ש"ע ס' תקנ"א ס"ח) [מפני שהם ימי אבל וצער לעם ישראל ואין ראוי לברך "שהחיינו" בשעה שהזמן אינו מתאים לשמחה] (ולקרי"י ח"ג עמ' תריח) אבל בשבתות שביניהם מותר (משנ"צ ס"ק נ"ה) ובפרט לצורך כבוד שבת (ש"ת יח"ד ח"א ס' לז). אולם לאחר ראש חודש אב אין ללבוש בגדים חדשים אף בשבת, אבל על פרי חדש מותר לברך "שהחיינו" בשבת זו (ס"א). ובגדים חדשים שאינם צריכים ברכת "שהחיינו" מותר לקנות וללבוש [כשהם חדשים] עד ר"ח אב (משנ"צ ס"ק מה).

ז. על פדיון הבן (ש"ע ס' תקנ"א ס"ז) ועל ברית מילה מברך "שהחיינו" בימים אלו (כ"ה ס"ק רנ"ז) ולא יחמיץ את הברכה (ש"ע ס"א).

ח. מי ששכח בימי בין המצרים שפרי זה חדש הוא, וטעה ובירך עליו בימות החול ברכת הנהנין ולפני שטעם נזכר שהוא פרי חדש יברך "שהחיינו" ויאכל מהפרי כיון שכבר מחוייב לאוכלו (ולקרי"י ח"ה עמ' תקנ"ט).

ט. חולה שפרי חדש פותח את תאבונו, מותר לו לברך "שהחיינו" על פרי חדש בימים אלה (משנ"צ ס"ק נ"ט) וכן קטן שאינו מבחין בין ימים אלו לשאר ימות השנה ומתאוה לפרי חדש, מותר לתת לו פרי חדש ולברך "שהחיינו" (כ"ה ס"ק ר"ב, ולקרי"י ח"ה עמ' תריח). וכן אשה מעוברת שמתאוה לפרי חדש יכולה לברך עליו שהחיינו (חז"ע עמ' קל"ה) (ולקרי"י ח"ה עמ' תקנ"ג).

י. מי שטעה ואכל פרי חדש בבין המצרים בלי ברכת "שהחיינו", לא יאכל עוד ממנו, ולאחר תשעה באב יברך על פרי חדש אחר או בגד חדש ברכת "שהחיינו", ויכווין לפטור גם את אותו פרי (ס"א).

יא. צריך להיזהר בימי בין המצרים שלא ללכת יחידי משעה רביעית ביום [היינו מתחילתה (חז"ע עמ' קט-קכ"ז) (8:35) עד שעה תשיעית ביום [היינו עד סופה (חז"ע ס"א) (16:52) מפני המזיקים. (ש"ע ס' תקנ"א ס"ח)]. [וטוב להיזהר בזה מ-א' בתמוז] (חז"ע עמ' קט). ודווקא כשהוא מחוץ לעיר אבל בעיר אין

חשש (חז"ע עמ' קכז כהעמדות וכן הביא הרב אופיר מלכה כספרי) וכן יש להיזהר שלא ללכת בזמנים אלו בין חמה לצל [בגבול של חיבור החמה לצל]. (כ"ה ס"ק ר"ב, משנ"צ ס"ק ק"א) וההורים לא יכו את ילדיהם (כ"ה ס"ק ר"ב) והמורים את תלמידיהם (ש"ע ס"א) בשעות אלו (חז"ע ס"א).

יב. חולה שהוצרך לניתוח בין ר"ח אב לתשעה באב (9 ימים) עדיף להקדימו קודם ר"ח אב או לאחרו אחרי תשעה באב (חז"ע עמ' קכ"ב כ"ה ס' הכי מלכאויטע).

זיכרות נשים צדקניות ניגאל מהגלות האחרונה,

כל אשה ובת שתקבלנה על עצמה קבלה בצניעות שמה יועבר להרה"ג חיים קנייבסקי שליט"א. לשליחת הקבלה ושם בפקס 02-5385787 או בנייד 053-3125551, 054-8488401

משרדי "האיחוד" טל': 08-8644452 דוא"ל: haihud.ashdod@gmail.com

10 שנים חלפו, החנות גדלה ועימה מעגל הלקוחות, הדוד סמך עלי והפסיק להתעניין בחנות, הוא רק קיבל בכל חודש את הרווחים.

בתוקף היותי מנהל יכולתי ללמוד במשך הבוקר ולהגיע רק משעות הצהריים לעבודה, הייתי מסודר מבחינה כלכלית ואף מעבר לכך, אך רציתי להיות עשיר.

שכחתי לדודי את ימי חסדיו וככל שעבר הזמן התחלתי לרטון: "אני עובד בחנות, עמל יגע ומתווכח עם ספקים, מוזיל מחירים, מנהל פגישות עם חברות ענק והדוד יושב בבית וסופר את הכסף שהוא מקבל".

רציתי שהדוד יעזוב את העסק. לכן קבעתי עימו יום אחד פגישה כדי לשוחח עימו בנושא.

הדוד סיפר שהעסקים כבר לא כמו פעם, הם קצת כושלים, שאלתי אותו אם הוא מעוניין למכור לי את החלק שלו בחנות, אך הוא סירב, הוא כעס עלי וראה בי גנב שבא לגנוב ממנו את מעט הכסף שיש לו, הסברתי שאני רוצה לשלם אך הוא לא רצה לשמוע וציווה עלי לעזוב את ביתו. יצאתי מביתו כעוס ומתוסכל, פחדתי לספר לאימי את תוצאות הפגישה, בני דודי התקשרו אלי ודיברו איתי במילים קשות.

דיברנו על בית דין, גישור, רבנים... אימי ביקשה שלא לערב אותה בכל הסיפור היות והדוד הוא אחיה. רגע לפני שפנינו לרבנים הגיע הדבר לאוזני סבתי שהתגוררה בבית אבות, היא הודעוזה מן הידיעה וביקשה מאיתנו להגיע אליה בדחיפות.

גילה נשק לגיל 95 וכשהיתה מבקשת משהו היו ממחרים להענות לה. הדוד היה בנה, הוא הגיע מוקף בבניו, התיישבנו לידה היא דיברה חלש היינו צריכים להתאמץ כדי להקשיב לה.

"אני רוצה לספר את סיפור ארוסי, חשוב לי שתדעו איך הם התרחשו: התארשתי בגיל 12, אבא שלי היה עשיר העיירה, קראו לו ר' לייב, ובעיירה הסמוכה היה עשיר נוסף ר' נחום שמו. אבי ור' נחום נהגו לעשות עסקאות יחדיו ועשו חיל בעסקיהם. באחת העסקאות התפרדה החבילה המשותפת והיפה, הם החלו להתקוטט על סכום כסף שהריחו, כל אחד טען: "שלי הוא". המריבה התפשטה בין שתי העיירות, אנשים צידדו בעד ונגד, המהומה הלכה ורבתה, הם החלו לשאת ולתת עם עורכי דין גויים, ואז, כשבוע לפני המשפט הגיע הרבי מספינקא צוק"ל לעיירה. ר' לייב, נגיד העיירה שהיה מחסידי אירח את הצדיק בביתו ומכל עבר נהרו יהודים. הרבי הסתכל סביבו בשעה שכל היהודים סבבו אותו ושאל: "איפה ר' נחום?", הסבירו לו שר' נחום לא יכול להגיע מכיון שהרב נמצא אצל ר' לייב.

הרבי שלח שליח וביקש מר' נחום להופיע מיד, ר' נחום לא יכל לסרב והופיע מיד, ואז, כששני היריבים הגדולים עמדו זה לצד זה החל הרבי לדבר בכאב על כך ששני יהודים רבים ביניהם, וכי במריבה הם מפרנסים עורכי דין גויים ומחללים שם שמים, ועד כמה צריך להרבות באהבה ואחווה.

הדיבורים נמשכו והשניים הורידו עיניהם לקרקע מבושה, אז פנה אליהם הצדיק "למי מכם יש בן?" ר' נחום הרים יד, "ולך יש בת, נכון? הגילאים חופפים, נכון?" פנה לר' לייב, "אם כן, תארוסו את הילדים יחד ואת הכסף שעליו אתם רבים תתנו לילדים וכך הכל יהיה מסודר, ומהמריבה יצמח שלום", אמר הרבי.

אני זוכרת זאת עד היום, הייתי ילדה בת 12, אימי העירה אותי ואמרה: "מזל טוב בתי, את מאורסת, קומי ובואי לארוסיך". החתונה היתה כעבור מספר שנים טובות, ומשתי משפחות יריבות הפכו למחותנים וההדורים התיישרו, ועכשיו ילדי רבים?"

הייתה דממה בחדר, כולנו הבנו את הבקשה, עוד באותה שעה הודעתי לדוד כי ההסדר ימשיך להיות כפי שהיה, אך הדוד הסביר כי הוא מבין שאני עובד לבד ולכן יכניס את בנו לעבוד עימי כתגבורת ובכך יצדיק את המחיר שאני משלם לו.

כבת אחת הסתדרו העניינים, אם רוצים – אז הכל הופך להיות אפשרי! (מרה לצמא)

פינת ההלכה הלכות צום שבעה עשר בתמוז שדחוי ליום ראשון

א. במשך הדורות ב"ז בתמוז אירעו חמש צרות לעם ישראל: נשתברו לוחות הברית, בוטל קרבן התמיד והובקעה חומת ירושלים [בחורבן בית שני לפני 1951 שנה] שרף אפוסטומוס הרשע את התורה והועמד צלם בהיכל (ש"ע אור"ח סי' תקמט) ולכן תיקנו חכמים שחייבים להתענות ביום זה, ותכלית התענית היא כדי לעורר הלבבות ולעסוק בתשובה ויהיה זה זיכרון למעשינו הרעים ומעשה אבותינו שהיה כמעשנו עתה עד שגרם להם ולנו אותן צרות, ושבזיכרון הדברים הללו נשוב בתשובה (משנ"צ ס"ק א-ב).

ב. י"ז בתמוז אסור באכילה ושתיה ומותר ברחיצה [אפילו בחמים] (ב"י ס"ס תמוז, כ"ה ס"ק יב), סיכה, נעילת נעלי עור ואישיות (ש"ע ס"א-ב, חז"ע ארבע תעניות עמ' כ"א).

ג. הכל (בנים מגיל 13, בנות מגיל 12) חייבים להתענות בתענית זו ואסור לפרוץ גדר (ש"ע סי' תקנ ס"א ונא"ח"ל ס"ס) ואף אם הצום מפריע בעבודה או ללימוד חייבים לצום (תורת מועדים סי' א ס"ג) וכן אבי הבן והבן של "פדיון הבן" חייבים להתענות (ס"ס יב ס"ה-ו). אבל חתן וכלה בתוך 7 לחופה וכן בעלי הברית (סנדק, מוהל, אבי הבן) צמים עד מנחה גדולה (1:23) ביום התענית ואז רשאים להפסיק תענית ולאכול (כיון שהשנה התענית דחוייה) (חז"ע ארבע תעניות עמ' נ"ו).

ד. אלו פטורים מהצום: [אוכלים כרגיל אך ללא ממתקים ותפנוקים]: קטנים [פחות מגיל מצוות], חולה שאין בו סכנה [או נפל למשכב], זקן תשוש כח [שיש לו צער גדול מהתענית והרופא אומר שיזיק לו אע"פ שאין סכנה] מעוברות [מחודש שלישי ומעלה או קודם אם סובלת ממיחושים, הקאות וחולשה] אשה שילדה או הפילה בתוך 30 יום, מניקות בפועל אבל אם הפסיקו להניק [או מפלת] והן בתוך 24 חודשים ללידה חייבות לצום אלא אם כן מרגישות חולשה וצער להמשיך תעניתן, אזי די להן בתענית שעות כפי יכולתן (חז"ע עמ' נ-נז).

ה. חיוב התענית הוא מזמן עלות השחר עד צאת הכוכבים (ש"ע סי' תקסג ס"א), מכל מקום הישן [אפילו שלא על מיטתו] (משנ"צ ס"ס) שנת קבע בליל התענית הרי כבר אז מתחיל להתענות, אלא אם כן התנה קודם שהלך לישון שבדעתו לקום קודם עמוד השחר ולאכול, שאז מותר לו לאכול ולשתות עד עמוד השחר (ש"ע סי' תקס"ד ס"א) אבל אם ישן בתחילת הלילה במשך כמה שעות ועדיין לא אכל ארוחת ערב, והתעורר מותר לו לאכול ארוחת ערב אף שלא עשה תנאי, שמתברר שלא קיבל עליו את התענית עד שיאכל ארוחת ערב (חז"ע עמ' יב).

ו. אם התחיל לאכול בתוך חצי שעה לפני עמוד השחר (עמוד השחר = 4:23) אין לאכול סעודת קבע, אלא פחות מכביצה (= 54 גר') לחם או מזונות, ושאר מאכלים מותר אפילו יותר (ש"ע סי' פט משנ"צ ס"ק כז, הלכה כדורה לגר' יוסף ח"ה סי' פט ס"כ).

ז. מי ששכח וברך ביום התענית על דבר מאכל או משקה יטעם ממנו משהו כדי שיהנה גרונו, שלא תהיה ברכתו ברכה לבטלה (ויצ"א ח"ב חו"ד סי' ה' ס"ק ו). (חז"ע עמ' כז-כח).

ח. במקום צורך מותר לשטוף פיו בפחות מרביעית מים בבת אחת [רבע כוס] ביום התענית בבוקר, ואף עם מברשת ומשחת שיניים מותר ובלבד שיכופף ראשו שלא יבלע מהמים (ס"ס).

ט. יש להקל לבעלי מסעדות וקיסוסקים לספק מצרכי מזון לאוכלים ושותים ביום התענית, מ"מ נכון שיתלו שלט גדול במסעדה במקום בולט "היום יום צום" (חז"ע עמ' ל ס"ד).

י. אדם בריא שמתענה אך עליו ליטול כדורים או תרופות נגד מיחושי ראש וכו', מותר לו לבלועם בלי מים כל שאין בהם טעם ערב לחיך, אבל אם החיך נהנה מהם אין להתיר (ס"ס).

יא. מי שאינו מתענה [וה"ה שיועד שלא יסיים את הצום (תורת מועדים עמ' קו)] לא יהיה שליח ציבור ולא יעלה לתורה לקריאת פרשת "ויחל" ביום הצום, ואם הוא כהן יחיד יצא מבמה"כ ויקראו לתורה ישראל שמתענה במקומו, וה"ה ללוי או לישראל אפילו קראו לו ואינו מתענה ירד ויעלו מתענה אחר במקומו, ולא ישא כפיו במנחה, (ש"ע סי' תקסו ס"ה-ו כ"ה ס"ק עז וילקו"י). לכתחילה יש לעלות כהנים לדוכן במנחה רק בתוך חצי שעה לשקיעה [שקיעה=7:46] ולפני כן לא יעלו, אבל אם עלו לא ירדו (נא"ח"א פ' תמ"א ס"כג) אבל לפני פלג מנחה (6:35) אין לעלות כהנים כלל ויש למחות בנזהרים כן (הלכות עולם ח"א עמ' רכב).

יב. אם אין ששה מתענים באותו היום [שמתכוונים לצום עד הסוף] לא יאמר הש"צ את 'עננו' כברכה בפני עצמה (אלא ב'שומע תפילה' ככל יחיד) וכן לא יוציאו ס"ת לקריאת "ויחל" (ש"ת יח"ד ח"א סי' עט). נוהגים לתת צדקה לעני במנחה של יום התענית (חז"ע עמ' מז).

יג. ישמור עצמו מכעס כל השנה ובפרט ביום התענית (כ"ה סי' תקמט ס"ק יא).